

Moliere - Tartuffe

a) Obdobje

Razvil se je v Franciji v 17. stol. Kot posledica novih družbenih razmer in posledica prizadevanja za povečanje moči cerkve in razuma. Za najvišje merilo so razglasili razum in skladnost z naravo. Zgledovali so se po antiki. Vrh je dosegel za časa vladanja Ludvika XIV. (2. polovica 17. stol.). Osrednji literarni obliki sta komedija in tragedija, za kateri velja strogo pravilo o enotnosti dejanja, časa in kraja. Pisci komedij so snov črpali iz rimske antike, španske in italijanske renesančne komedije ter iz srednjeveških burk.

b) Avtor

Moliere s pravim imenom Jean-Baptiste Poquelin, se je rodil v Franciji, natančneje Parizu, leta 1622, v premožni meščanski družini. Študiral je v jezuitskem kolegiju v Parizu, po študiju, ki ga je tudi spraval v stik s plemstvom, pa je postal igralec v potujoči gledališki skupini. V tem času je začel pisati krajše igre. Po letu 1658 se je vrnil v Pariz, kjer je postal gledališki vodja, ugleden igralec in komediograf. V Parizu je tudi užival podporo Ludvika XIV., ki ga je pogosto zaščitil pred napadi klerikalnih krogov in plemiških dvorjanov. Umril je leta 1673, ko se je nenadoma med eno izmed predstav preprosto zgrudil.

Njegovo delo šteje sedemindvajset komedij, napisanih v verzih ali pa prozi. Njegova glavna dela so: Smešne precioze (*Les précieuses ridicules*, 1659), Šola za žene (*L'école des femmes*, 1662), *Tartuffe* (1664 - 1669), *Don Juan* ali kamniti gost (*Don Juan ou le festin de pierre*, 1665), Ljudomrznik (*Le misanthrope*, 1666), Skopuh (*L'avare*, 1668), *George Dandin* (1669), Žlahtni meščan (*Le bourgeois gentilhomme*, 1670), *Scapinove zvijače* (*Les fourberies de Scapin*, 1671), *Učene ženske* (*Les femmes savantes*, 1672) ter *Namišljeni bolnik* (*Le malade imaginaire*, 1673).

c) Zgodba

V družino Orgonovih se vsili za hišnega prijatelja *Tartuffe* - mlad mož, na videz zelo moralen in pobožen človek, toda v resnici je prekajen in nevaren svetohlinec. Meščan Orgon in njegova pobožna mati sta vsa prevzeta od navidezno poštenega in pobožnega mladeniča; v njem vidita svetnika. Sprva so tudi ostali prevzet zaradi *Tartuffa*. Toda Dorina, strežnica

Orgonove hčere Marijane, kmalu spozna v njegovi osebi potuhnjenca, priliznjenca. Tudi ostali kmalu spoznajo, le Orgon ne in ga zato še bolj časti. Vsi ga prepričujejo o Tartuffovi potuhnjenosti, toda Orgon je popolnoma pod njegovim vplivom. Njegova "ljubezen" ga privede celo do tega, da Tartuffu obljubi zakon s svojo edino hčerjo, Mariano. Pri tem pa ga ne ovira to, da je Marijana že zaročena z Valerom.

Ubogo dekle je nesrečno, ne ve kaj storiti. Strežnica Dorina, dekle z zdravim razumom in humorjem, sklene pomagati svoji gospodarici. Vse hoče popolnoma prepričati o značaju Tartuffa. Zvabi ga v sobo, kjer je bila - čeprav priletna, pa kljub temu še vedno lepa - Orgonova žena Elmira. Tartuffe in Elmira začneta ljubimkati, medtem pa pred vrati prisluškuje pogovorom Elmirin sin. Ves razburjen odhiti k očetu povedati o sramotnem dejanju in varanju, toda oče ga v svoji veliki veri, da sin laže, nažene od doma ter ga razdedini. Za dediča pa določi Tartuffa.

Končno hoče Orgonu odpreti oči sama Elmira. Posreči se ji, da ga pregovori, naj se skrije pod mizo, v svojo sobo pa zvabi Tartuffa. Le-ta ji zopet začne govoriti o ljubezni. (Preslepljeni) Tartuffe tako pade v past samemu Orgonu, ki se šele sedaj prepriča o Tartuffovem hinavstvu in zlikovstvu. Toda - prepozno! Orgon je bil hišo prepisal na Tartuffa in le-ta zdaj vsem skupaj zagrozi, da jih bo vrgel iz hiše. Toda to še ni vse! Nesrečnemu Orgonu grozi še aretacija zaradi nekih važnih političnih listin, ki mu jih je podtaknil Tartuffe. Ko v hišo stopi policija, se Orgon že vda v usodo, a v zadnjem hipu se vse spreobrne: policija postane pozorna na samega Tartuffa in spozna, da se v njegovi osebi skriva zlikavec in hinavec.

Komedija se konča s tem, da Tartuffa odvede policija, Orgonov sin se vrne domov in zopet postane dedič, medtem, ko pa Valer zopet pridobi lepo Orgonovo hčer - Marijano. Zgodba se konča po principu - konec dober, vse dobro. Najlepše pa se pokaže že zelo star izrek: "Laž ima kratke noge!"

d) Moj odnos do dela

Knjiga me je prijetno presenetila. Na začetku me je namreč motilo dejstvo, kako goreče Pernellova zagovarja Tartuffa. A ugotovila sem, da knjiga sploh ni tako napačna, še posebej pa se mi je prikupila Dorina in njene sarkastične pripombe. Ugajal mi je tudi preobrat v knjigi, ko je na koncu zaprt Tartuffe, proti pričakovanjem vseh oseb.

e) Najljubši odlomek

Ne spuščajte v nevredno se psovanje.

Nesrečni mož dovolj je kaznovan,
nikar srca še bolj ne težite.

Mar mu želite, da bi se skesan
zagledal rajši v vzore plemenite,

da se obrnil bi na prava pota,

In bi mu knez morda olajšal kazen;

vam pa je bil pravkar tako prijazen,

da na kolena sili nas dobrota.